

گزارش

اجرای مدل سه‌نرخ‌ی بنزین از ۲۲ آذر

سه‌م یارانه پنهان دقیق‌تر می‌شود

در حالی که سه‌م دهک‌های بالااز یارانه انرژی بیش از ۷۰ درصد برآورد می‌شود، دولت با مادل سه‌نرخ‌ی قصد دارد مسیر شفاف‌تری برای تخصیص یارانه سوخت ایجاد کند. به گزارش مهر، دولت پس از ماه‌ها بررسی کارشناسی و ارزیابی الگوی مصرف سوخت در کشور، تصمیم گرفته است از ۲۲ آذرماه طرح جدید «بنزین سه‌نرخ‌ی» را به اجرا بگذارد؛ طرحی که بر اساس اعلام فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت، هدف اصلی آن «شفاف‌سازی یارانه‌ها، عادلانه‌سازی توزیع سوخت و کنترل رشد مصرف» عنوان شده است. مهاجرانی در جریان سفر خود به استان کرمان به مناسبت روز دانشجو گفت: دولت هیچ‌گونه تصمیم ناگهانی درباره قیمت سوخت نمی‌گیرد. هدف ما این است که مردم ببینند یارانه بنزین چگونه و به چه کسانی تعلق می‌گیرد. تغییر نظام قیمتی، گامی برای پایان دادن به عدم شفافیت در نظام یارانه‌ای کشور است.

سه سطح قیمتی چگونه تعریف شده است؟

طبق جزئیات منتشر شده، الگوی مصرف به‌گونه‌ای طراحی شده که سهمیه پایه همچنان با نرخ ۱،۵۰۰ تومان عرضه خواهد شد. مصرف مازاد خانوارها تا سقفی مشخص با نرخ ۳،۰۰۰ تومان و مقادیر بالاتر از آن (استفاده‌ها کارت سوخت جایگاه) با نرخ آزاد ۵،۰۰۰ تومان محاسبه می‌شود. به‌گفته دولت این تقسیم‌بندی با هدف جلوگیری از فشار بر دهک‌های پایین و در عین حال جلوگیری از قاچاق سوخت انجام شده است. در واقع، خانواری که مصرفی متناسب با الگوی معمولی دارند، میزان سهمیه خود را همچنان با نرخ پائنه‌ای می‌خرند و فقط بر مصرف‌ها مشمول نرخ‌های بالاتر خواهند شد.

هدف دولت از اجرای این سیاست

دولت چهار هدف اصلی را برای اجرای این الگو اعلام کرده است: عدالت در یارانه پنهان بنزین: هم اکنون بیش از ۷۰ درصد یارانه سوخت به دهک‌های بالای درآمدی می‌رسد. دولت قصد دارد با سه‌نرخ‌ی شدن بنزین، از توزیع غیرعادلانه یارانه میان ثروتمندان جلوگیری کند و منابع آن را به خانوارهای کم‌درآمد بازگرداند. کاهش قاچاق سوخت به کشورهای همسایه: اختلاف بالا بین قیمت رسمی بنزین در ایران و بهای آن در منطقه، سالانه میلیاردها دلار سوخت را به مسیر قاچاق می‌کشاند. تثبیت نرخ آزاد در حد واقعی می‌تواند بساط قاچاق گسترده را تا حد زیادی جمع کند. مدیریت مصرف داخلی و توسعه CNG: دولت هم‌زمان در کنار تغییر شیوه قیمت‌گذاری، بودجه قابل توجهی برای توسعه جایگاه‌های گاز فشرده (CNG) و خودروهای دوگانه‌سوز اختصاص داده است تا فشار مصرف از دوش بنزین برداشته شود. شفاف‌سازی و هوشمندسازی یارانه‌ها: به‌گفته مهاجرانی، «هر لیتتر بنزین یارانه دارد، باید قابل ردیابی باشد». این عبارت در واقع اشاره به زیرساخت جدید سامانه هوشمند کارت سوخت دارد که به گفته وی، سطح جدیدی از شفافیت مالی را در زنجیره انرژی ایجاد می‌کند. عبدالرضا مهدوی، استاد دانشگاه این تصمیم را «گامی محتاطانه اما درست» ارزیابی می‌کند. او می‌گوید: سال‌هاست نظام یارانه بنزین به نحوی طراحی شده که ثروتمندترین اقشار، بیشترین استفاده را از آن می‌برند. دولت با سه‌نرخ‌ی کردن بنزین، برای اولین بار میان مصرف معمول، بر مصرف قاچاق محور تمایز قائل شده است. این یعنی اصلاح تدریجی، نه شوک درمانی. او در ادامه می‌افزاید: وقتی اختلاف بین قیمت رسمی و بازار منطقه‌ای کاهش یابد، صرفه قاچاق از بین می‌رود و منابع آزادشده می‌تواند صرف بهبود حمل‌ونقل عمومی و نوسازی خودروهای فرسوده شود. این سیاست در نهایت به نفع مردم است. طبیعتاً هر اصلاح قیمتی نگرانی‌هایی را در سطح جامعه ایجاد می‌کند؛ از افزایش کرایه‌ها گرفته تا نگرانی در قیمت کالاها. با این حال، سخنگوی دولت با رد هرگونه «افزایش دستوری نرخ‌ها» تأکید کرد: قیمت بنزین سهمیه‌ای ثابت می‌ماند. آنچه تغییر می‌کند نرخ اضافه‌مصرف است. مردم نگران نباشند؛ هیچ تغییری در هزینه روزانه رفت‌وآمد خانوارهای عادی رخ نخواهد داد. همچنین وزارت کشور موظف شده طی هفته‌های آتی نظارت دقیق بر ناوگان حمل‌ونقل عمومی شهری و بین شهری را تقویت کند تا هرگونه سوءاستفاده احتمالی مهار شود. به گفته دولت سامانه ثبت الکترونیکی نرخ‌ها نیز از شنبه آینده فعال می‌شود تا هرگونه افزایش خودسرانه کرایه با قیمت در بخش خدمات قابل پیگیری باشد.

تجربه جهانی اصلاح قیمت سوخت

کشورهای چون ترکیه، مالزی و اندونزی طی دهه گذشته مدل مشابهی از «قیمت پلکانی» را اعمال کردند. در ترکیه، دولت ابتدا بنزین را در سه سطح یارانه‌ای، نیمه‌یارانه‌ای و آزاد عرضه کرد و هم‌زمان درآمد حاصل از اصلاح قیمت‌ها را صرف توسعه زیرساخت‌های شهری کرد. نتیجه آن، کاهش ۲۲ درصدی مصرف سوخت در سه سال بود. کارشناسان معتقدند اگر ایران نیز درآمد حاصل از بخش آزادسازی را به حوزه‌هایی چون حمل‌ونقل عمومی، «یارانه مستقیم خانوار» و حمایت از تولید بازگرداند، اثر اجتماعی طرح مثبت و پایدار خواهد بود. در یک سال گذشته، وزارت نفت ۱۲ اقدام زیرساختی انجام داده که به گفته کارشناسان «زمینه‌ساز موفقیت طرح جدید» به شمار می‌رود. از جمله: نوسازی سامانه کارت هوشمند سوخت، اتصال مستقیم داده‌های مصرف به واحدهای پالایش و پخش، توسعه جایگاه‌های سوخت‌رسانی CNG در ۹ استان، آغاز برنامه بازسازی خودروهای دوگانه‌سوز در بخش حمل‌ونقل عمومی. این مجموعه اقدامات باعث شد اجرای الگوی سه‌نرخ‌ی بدون اختلال در توزیع سوخت انجام شود و هیچ افزایش ناگهانی در نرخ بنزین پایه رخ ندهد. سه‌نرخ‌ی شدن بنزین در نگاه نخست ممکن است شبیه افزایش قیمت تلقی شود، اما در واقع مدیریت هوشمند یارانه پنهان است. این طرح امتیاز مصرف پهنه را به مردم می‌دهد و هزینه اضافه‌مصرف را از بر مصرف‌ران و قاچاقچیان می‌گیرد. از سوی دیگر، سیاست جدید دولت به‌ویژه به نفع دهک‌های پایین، مناطق روستایی و خودروهای کم‌مصرف است که سهمیه ۶۰ لتری آنها بدون تغییر محفوظ خواهد ماند. مهدوی تأکید می‌کند: دولت اگر تعهد بدهد که درآمد مازاد ناشی از نرخ سوم را صرف توسعه حمل‌ونقل عمومی و کمک به نوسازی ناوگان کند، جامعه نه تنها این تصمیم را می‌پذیرد بلکه آن را به عنوان نشانه‌ای از اعتلایت در سیاست انرژی ارزیابی خواهد کرد. تصمیم دولت برای اصلاح نظام قیمتی بنزین در سه سطح، یکی از مهم‌ترین اصلاحات تدریجی اقتصادی در سال‌های اخیر به شمار می‌رود. این سیاست از یک سو منابع مالی را به درستی هدفمند می‌کند و از سوی دیگر، انگیزه برای مصرف پهنه افزایش می‌دهد. در شرایطی که کشور نیازمند حفظ منابع انرژی، کاهش وابستگی و تقویت ریال ملی است، اجرای دقیق و حساب‌شده این طرح می‌تواند نقطه عطفی در مدیریت اقتصادی دولت چهاردهم باشد.

«آرمان ملی» از اجرای طرح بنزین پنج هزار تومانی و انتقال سهمیه سوخت به کارت بانکی گزارش می‌دهد

در انتظار شنبه بدون غافلگیری

طرح انتقال سهمیه کارت سوخت به کارت بانکی، بیش از آنکه یک تصمیم ساده

اداری باشد، یک انتخاب راهبردی در مسیر تحول دیجیتال کشور است و آینده

آن در گرو دقتی است که امروز در طراحی آن به‌کار گرفته می‌شود

چالش‌های احتمالی

مرادی ادامه داد: اما ضمن مزیت‌های اشاره شده، این طرح دارای چالش‌های احتمالی نیز هست که اغلب بر محور امنیت، حریم خصوصی و خطر تمرکز بیش از حد اطلاعات و... متمرکز است. چرا که کارت بانکی هم اکنون اطلاعات هویتی بسیار حساسی را در خود دارد و افزودن داده‌های بانکی به آن، سطح آسیب‌پذیری را افزایش می‌دهد، حال اگر قرار باشد از یک ابزار به عنوان کلید ورود به همه خدمات استفاده شود، در صورت مفقود شدن، سرقت، قفل شدن یا از کار افتادن کارت، شهروند ممکن است نه تنها از خدمات بانکی بلکه از بسیاری خدمات اداری نیز محروم شود. این نگرانی زمانی جدی‌تر می‌شود که در نظر بگیریم زیرساخت‌های پشتیبان و بازتابی کارت بانکی هنوز از نظر بسیاری از کاربران با چالش‌هایی همراه است و زمان صدور مجدد یا رفع مشکلات آن، گاهی به درازا می‌کشد. او توضیح داد: از این رو ربه‌تر است که قبل از هر اقدامی در این زمینه، باید قوانین و مقررات مربوط به دسترسی دستگاه‌ها و نهادهای مختلف به داده‌ها شفاف‌سازی شود. به این ترتیب، اضافه کردن داده‌های مالی به سند هویتی بانکی، مرزهای جدیدی در حوزه حریم خصوصی ایجاد می‌کند و لازم است مشخص باشد که چه نهادی در چه سطحی و با چه سازوکاری به این اطلاعات دسترسی خواهد داشت. به‌ویژه با توجه به این‌که بانک‌ها، سازمان‌های دولتی و حتی برخی نهادهای خدماتی، هر یک سیستم‌های اطلاعاتی مستقل و ریزگرد‌های متفاوتی در حفاظت از داده‌ها دارند. یکپارچگی اطلاعات بدون حفاظت قانونی و فنی کافی، خطرهای تازه‌ای ایجاد می‌کند.

این کارشناس افزود: از نظر فنی نیز برخی کارشناسان فناوری اطلاعات هشدار داده‌اند که اتصال شبکه بانکی به سامانه‌های مرکزی هویت، نیازمند زیرساختی بسیار امن‌تر، پایدارتر و سریع‌تر از وضع موجود است، هرچند کارت بانکی هوشمند ظرفیت دارد، اما شبکه‌های پشتیبان، کانال‌های رمزگذاری، پروتکل‌های تبادل داده و سامانه‌های کنترل دسترسی، همگی نیازمند ارتقاء اساسی هستند تا بتوانند حجم عظیم تراکنش‌های بانکی را با امنیت کامل مدیریت کنند. بعلاوه، ادغام داده‌های بانکی و هویتی باید با استانداردهای جهانی سازگار باشد و ریسک حملات سایبری، دست‌کاری اطلاعات و نفوذ احتمالی را به حداقل برساند.

محمد رضا فرزین:

افزایش عرضه ارز به بازار کلید خورد

وی با اشاره به اقدامات انجام شده در این حوزه افزود: تاکنون شش مرحله اوراق صکوک ارزی منتشر شده و از این طریق ۵۱۰ میلیون دلار از پروژه‌ها تأمین مالی شده است. امروز نیز هفتمین مرحله انتشار اوراق انجام می‌شود که مربوط به پروژه‌های پتروشیمی بندر امام است. ارزش کل این اوراق ۱۵۰ میلیون دلار است که ۴۰ میلیون دلار آن امروز عرضه می‌شود. با انتشار این مرحله، مجموعه تأمین مالی ارزی پروژه پتروشیمی بندر امام به ۴۰۰ میلیون دلار خواهد رسید که رقم قابل توجهی است.

رئیس‌کل بانک مرکزی ادامه داد: در ابتدای سال اعلام کردیم که برنامه بانک مرکزی و مرکز مبادله این است که یک و نیم میلیارد دلار صکوک ارزی در سال جاری منتشر شود تا بخشی از کمبود منابع ارزی جبران و به توسعه سرمایه‌گذاری اختصاص یابد. اما برای تحقق این هدف لازم است از ابزارهای متنوع‌تری نیز استفاده کنیم.

او با اشاره به ابزار جدیدی که امروز برای نخستین بار به‌کار گرفته می‌شود گفت: «پیش‌فروش ارز» یکی از این ابزارهای تازه است که امروز ۵۰ میلیون دلار آن توسط هلدینگ خلیج فارس برای پروژه بید بلند انجام می‌شود.

به گفته او، ابزار صکوک ارزی پیش‌تر مورد استفاده قرار گرفته بود اما پیش‌فروش ارز ابزار نوینی است که از امروز عملیاتی می‌شود.

وی همچنین اعلام کرد: دو ابزار ارزی دیگر نیز با همکاری وزارت اقتصاد و بورس در حال طراحی است؛ یکی «صندوق

با درآمد ثابت ارزی» و دیگری «صندوق پروژه ارزی». بررسی‌های کارشناسی این طرح‌ها در بورس آغاز شده و جلسات متعددی نیز در بانک مرکزی برگزار شده است. او

در پیچه

نیمه اول امسال قحدر تورم داشتیم؟

با اعلام مرکز آمار ایران، تورم سالانه، نقطه به نقطه و فصلی در تابستان امسال، افزایشی بوده است.

طبق آمار منتشر شده از سوی مرکز آمار ایران، در تابستان ۱۴۰۴ شاخص قیمت کل تولیدکننده ۳۴۰،۴ ثبت شده است که نسبت به فصل قبل (تورم فصلی) ۱۰،۲ درصد، نسبت به فصل مشابه سال قبل (تورم نقطه به نقطه) ۴۶،۱ درصد و در چهار فصل منتهی به همین ماه نسبت به دوره مشابه سال قبل (تورم سالانه) ۳۸،۵ درصد افزایش داشته است.

تورم فصلی

تغییرات شاخص قیمت کل تولیدکننده نسبت به فصل قبل (تورم فصلی) ۱۰،۲ درصد می‌باشد که در مقایسه با همین اطلاع در فصل قبل (۶،۵ درصد)، ۳،۷ واحد درصد افزایش داشته است. به عبارتی، میانگین قیمت دریافتی توسط تولیدکنندگان به ازای تولید محصولاتشان در داخل کشور، در فصل تابستان ۱۴۰۴ نسبت به فصل قبل، ۱۰،۲ درصد افزایش دارد.

طبق آمار، در فصل تابستان بیشترین نرخ تورم فصلی با ۲۱،۰ درصد مربوط به کشاورزی و کمترین نرخ تورم فصلی با ۷،۱ درصد مربوط به گروه معدن می‌باشد.

تورم نقطه به نقطه

شاخص قیمت کل تولیدکننده نسبت به فصل مشابه سال قبل (تورم نقطه به نقطه) ۴۶،۱ درصد بوده که در مقایسه با فصل قبل (۳۷،۵ درصد)، ۸،۶ واحد درصد افزایش داشته است.

به عبارتی، میانگین قیمت دریافتی توسط تولیدکنندگان به ازای تولید محصولاتشان در داخل کشور، در فصل تابستان ۱۴۰۴ نسبت به فصل مشابه سال قبل، ۴۶،۱ درصد افزایش دارد.

در این فصل بیشترین تورم نقطه به نقطه با ۹۴،۷ درصد مربوط به گروه تولید، انتقال و توزیع برق و کمترین تورم نقطه به نقطه با ۳۵،۱ درصد مربوط به گروه معدن می‌باشد.

تورم سالانه

درصد تغییرات شاخص قیمت کل تولیدکننده در چهار فصل منتهی به فصل تابستان ۱۴۰۴ نیز نسبت به مدت مشابه در سال قبل ۳۸،۵ درصد بوده که در مقایسه با همین فصل قبل (۳۲،۲ درصد)، ۶،۳ واحد درصد افزایش داشته است. میانگین قیمت دریافتی توسط تولیدکنندگان به ازای تولید محصولاتشان در داخل کشور، طی چهار فصل منتهی به تابستان ۱۴۰۴، نسبت به دوره مشابه سال قبل، ۳۸،۵ درصد افزایش دارد.

در این فصل بیشترین تورم سالانه با ۵۹،۶ درصد مربوط به گروه تولید، انتقال و توزیع برق و کمترین تورم سالانه با ۳۳،۵ درصد مربوط به گروه معدن می‌باشد.

نبض بازار

یکه تازی بورس

باورود به کانال تازه

بازار سرمایه به روند صعودی که از سه هفته قبل آغاز کرده ادامه داد؛ به طوری که دیروز شاخص کل بورس بارشد بیش از ۴۴ هزار واحد به رقم سه میلیون و ۵۲۶ هزار واحد رسید و برای اولین بار کانال ۳۰،۵ میلیون را تصاحب کرد.

(سه‌شنبه) شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران ۴۴ هزار و ۵۸۹ واحد رشد کرد و به رقم سه میلیون و ۵۲۶ هزار و ۹۱۴ واحد رسید. بازار سهام از ۲۴ آبان روند افزایشی داشته و طی این مدت رکورد تاریخی جدیدی را با ورود به کانال ۳۰،۴۰۳،۳ و ۳۰،۵ میلیون واحد به ثبت رسانده است.

شاخص هم‌وزن نیز دیروز ۸۱۰۶ واحد افزایش داشت و در عدد ۹۸۶ هزار و ۸۴۵ واحد ایستاد.

در چهارمین روز هفته تعداد سهام مثبت بورس ۲۴۶ عدد و سه‌م منفی ۱۰۶ عدد بود. تعداد خریداران به ۸۷ هزار نفر رسید. به طور کلی بازار از ۱۰،۸۸ درصد افزایش یافت. همچنین ۵۷۴ هزار فقره معامله به ارزش حدود ۱۵ هزار میلیارد تومان در بازار سهام انجام شد.

امید و فارس شینا بیشترین تاثیر مثبت را بر شاخص بورس داشتند، اما فعلی اثر منفی ایجاد کرد. از نمادهای پرتراکنش نیز می‌توان به خودرو، دارو و تجارت اشاره کرد.

شاخص فرابورس هم دیروز با افزایش ۳۰ واحد به ۲۹ هزار و ۷۶۲ واحد رسید. تعداد معاملات دیروز فرابورس ۳۶۲ هزار فقره و ارزش آن ۱۵۸ هزار میلیارد تومان بود.

آریا، فزرو و مارون بیشترین تاثیر منفی را بر شاخص فرابورس داشتند. کوچین، فزرو و فارس نیز از نمادهای پرتراکنش فرابورس بودند.

آبان ماه ۱۴۰۴ تعداد سهام‌داران فعال در بازار سرمایه اعم از حقیقی و حقوقی (بدون احتساب کدهای دارای معامله در عرضه‌های اولیه) یک میلیون و ۳۷ هزار و ۶۶ نفر بود که به تفکیک یک میلیون و ۲۴ هزار و ۶۴۰ نفر شامل سهام‌داران حقیقی و ۲۴۶ نفر مربوط به حقوقی‌های می‌شود. این در حالی است که تعداد سهام‌داران فعال بورس در مهرماه ۵۹۵ هزار نفر بود که آمار آذرماه از رشد ۷۴ درصد حکایت دارد.

ابراز امیدواری کرد که پس از نهایی شدن بررسی‌ها، این دو ابزار نیز به زودی به مرحله اجرا برسند.

رئیس‌کل بانک مرکزی در ادامه به سیاست ارزی جدید این بانک برای حمایت از تولید اشاره کرد و گفت: از امروز طرح‌های دارای ظرفیت خالی که با سرمایه‌گذاری جدید ارزی بتوانند درآمد ارزی ایجاد کنند، اجازه خواهند داشت ارز صادراتی جدید خود را در «بازار دوم» به فروش برسانند. به گفته او، این سیاست انگیزه زیادی برای فعال‌سازی ظرفیت‌های بلااستفاده ایجاد کرده و می‌تواند درآمد‌های ارزی جدیدی را برای کشور به همراه آورد؛ موضوعی که در شرایط کنونی نقش مهمی در تأمین مالی تولید خواهد داشت.

وی همچنین با اشاره به روند رشد اقتصادی کشور توضیح داد: طبق آمار منتشرشده، از ماه‌های پایانی پاییز نرخ رشد اقتصادی در حالت منفی خارج و مثبت شده است. با اجرای ابزارهای جدید تأمین مالی ارزی و ریالی، انتظار می‌رود نرخ رشد اقتصادی باز هم احیا و تقویت شود.

او افزود: حتی آخرین آمارهای بورس نیز نشان می‌دهد که رشد در شرکت‌های بزرگ بورسی دوباره مثبت شده؛ هرچند پس از دوران جنگ چند ماهی رشد منفی تجربه شده بود، اما اکنون روند احیا آغاز شده است.

رئیس‌کل بانک مرکزی تأکید کرد: مباحث مربوط به رشد اقتصادی گسترده است، اما در حوزه تأمین مالی، بانک مرکزی در کنار وزارت اقتصاد، سازمان بورس و سایر دستگاه‌های مسئول تلاش می‌کند با استفاده از ابزارهای بررسی‌های کارشناسی این طرح‌ها در بورس آغاز شده و جلسات متعددی نیز در بانک مرکزی برگزار شده است. او